

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 231/2012-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. júla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť L. P., T., A. S., T., a M. C., T., zastúpených A., s. r. o., K., vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 5 Co 75/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť L. P., A. S. a M. C. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júna 2012 doručená sťažnosť L. P., T., M. S., T., A. S., T., a M. C., T., vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 5 Co 75/2012. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 8. júna 2012. Doplnujúcim podaním z 19. júna 2012 doručeným osobne do podateľne ústavného súdu 20. júna 2012 právny zástupca oznámil, že v sťažnosti uvedený sťažovateľ M. S. zomrel ešte pred jej podaním ústavnému súdu. Preto treba za sťažovateľov považovať iba L. P., A. S. a M. C. (ďalej len „sťažovateľky“).

Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že sťažovateľky sa podanou žalobou domáhali vydania bezdôvodného obohatenia získaného uzavretím čiastočne relatívne neplatných kúpnych zmlúv od J. (ďalej len „žalovaný“) ako predávajúceho. Kúpne zmluvy uzavreté podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“) boli relatívne neplatné v časti dohodnutej kúpnej ceny pre rozpor s cenovými predpismi v zmysle § 49a tretej vety Občianskeho zákonníka. Z uvedeného dôvodu sa sťažovateľky domáhali vrátenia tej časti kúpnej ceny, ktorá prevyšovala najvyššiu zákonom prípustnú kúpnu cenu. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 C 61/2007 z 28. septembra 2011 bola žaloba sťažovateľiek zamietnutá. Podľa názoru okresného súdu bolo treba za smerodajné považovať vyriešenie dvoch zásadných otázok, a to jednak, či žalovanému vznikla v zmysle § 17 ods. 3 písm. g) zákona o vlastníctve bytov povinnosť predať sťažovateľkám byty za regulovanú (cenovým predpisom určenú) cenu, a ďalej, či sa sťažovateľky mohli dovoliavať relatívnej neplatnosti kúpnych zmlúv v časti týkajúcej sa ceny bytov za predpokladu, že od počiatku mali vedomosť, že dojednaná kúpna cena môže odporovať cenovému predpisu, a či v takomto prípade nebol na mieste postup podľa § 29 ods. 8 zákona o vlastníctve bytov. Vykonaným dokazovaním sa preukázalo, že kúpne zmluvy boli v časti týkajúcej sa ceny bytov v objektívnom rozpore so zákonnou úpravou podľa § 18 zákona o vlastníctve bytov, čo spôsobovalo ich čiastočnú relatívnu neplatnosť v zmysle ustanovenia § 40a štvrtej vety Občianskeho zákonníka. K druhej nastolenej otázke, t. j. či sa sťažovateľky mohli dovoliavať relatívnej neplatnosti kúpnych zmlúv za situácie, keď od počiatku mali vedomosť o rozpore kúpnej ceny s cenovým predpisom, okresný súd zaujal negatívne stanovisko. Vychádzal z názoru, že sťažovateľky neboli oprávnené dovoliavať sa relatívnej neplatnosti kúpnych zmlúv, keďže svojím konaním samy vyvolali a spôsobili čiastočnú relatívnu neplatnosť kúpnych zmlúv v časti dojednanej kúpnej ceny. Podľa názoru okresného súdu sťažovateľky mali možnosť, ak im žalovaný nechcel byty predať, domáhať sa svojho práva prostredníctvom žaloby o nahradenie prejavu vôle podľa § 29 ods. 8 zákona o vlastníctve bytov. Sťažovateľky sa však rozhodli obísť toto ustanovenie, a to tým, že dobrovoľne a účelovo uzavreli kúpne zmluvy, hoci nepochybne vedeli, že tieto sú postihnuté relatívnu neplatnosťou v časti dojednanej kúpnej ceny.

Postupovali tak preto, lebo podľa ich názoru bolo lepšie rýchlo uzavrieť aspoň nejaké zmluvy, hoci aj relatívne neplatné, a v čase ich uzatvárania vedeli, že sa obrátia na súd so žalobou o vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu relatívnej neplatnosti zmlúv v časti dojednanej kúpnej ceny.

Na základe odvolania sťažovateľiek rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 75/2012-302 z 27. marca 2012 bol rozsudok okresného súdu č. k. 11 C 61/2007-267 potvrdený. Podľa krajského súdu názor sťažovateľiek týkajúci sa možnosti dovolania sa relatívnej neplatnosti časti právneho úkonu bez ohľadu na skutočnosť, že strana dovolávajúca sa neplatnosti túto pri vzniku právneho úkonu sama spôsobilá, je neudržateľný a vo svojich dôsledkoch by viedol k pripusteniu možnosti uzavretia celkom alebo sčasti neplatného právneho úkonu v rozpore so zásadou hmotnoprávnej prevencie vyplývajúcou z ustanovenia § 43 Občianskeho zákonníka (účastníci sú povinní dbať, aby sa pri úprave zmluvných vzťahov odstránilo všetko, čo by mohlo viesť k vzniku rozporov), resp. § 39 Občianskeho zákonníka (neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom).

Podľa názoru sťažovateľiek došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces, ako aj základného práva na rovnaký zákonný obsah a ochranu vlastníckeho práva. Všeobecné súdy sa v odôvodneniach svojich rozhodnutí nevysporiadali so všetkými relevantnými argumentmi, ktoré sťažovateľky predostreli. Je pritom korelátom práva strany prednášať návrhy a argumenty, aby na ne dostala odpoveď. Keďže všeobecné súdy sa nevysporiadali s argumentáciou sťažovateľiek a neponúkli im právne relevantné odpovede, sú ich rozhodnutia arbitrárne a ich interpretácia a aplikácia právnych noriem je nezlučiteľná s ústavou a dohovorom. *„Okrem toho rozhodnutie odvolacieho súdu vzhľadom na absenciu odôvodnenia odníma sťažovateľom právo na účinné uplatňovanie opravných prostriedkov.“* Podľa názoru sťažovateľiek krajský súd nemohol aplikovať ustanovenie § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, a to najmä z dôvodu, že odvolanie sťažovateľiek poukazovalo na celú škálu pochybení okresného súdu a zároveň uvádzalo prípady, kedy sa okresný súd nevyjadril k argumentom sťažovateľiek. V takýchto prípadoch by odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu malo ponúknuť odvolateľom dostatočné odpovede na ním kladené otázky a vznesené argumenty a námietky. Ustanovenie § 219 ods. 2 Občianskeho

súdneho poriadku nemá slúžiť ako všeobecné pravidlo pri „potvrdzovacích“ rozhodnutiach odvolacích súdov, ale ako výnimka, ktorú je potrebné aplikovať reštriktívne, najmä v prípadoch nedostatočne odôvodnených, resp. účelových odvolaní, prípadne odvolaní nenapádajúcich dôvody uvedené v rozhodnutí. Pritom sa všeobecné súdy pri aplikácii ustanovenia § 40a štvrtej vety Občianskeho zákonníka natoľko odchýlili od jeho znenia, že popreli jeho účel a význam. Na rozdiel od všeobecných prípadov relatívnej neplatnosti právnych úkonov (§ 40a prvá a tretia veta Občianskeho zákonníka) je v prípade relatívnej neplatnosti z dôvodu porušenia cenového predpisu potrebné brať na zreteľ nielen súkromnoprávny, ale aj verejnoprávny rozmer tohto ustanovenia spočívajúci v rozpore právneho úkonu s objektívnym právom. Aj z tohto dôvodu zákonodarca nevytlúčil z okruhu osôb oprávnených dovoľávať sa neplatnosti toho úkonu tých, ktorí neplatnosť spôsobili. Ak by sme pripustili argumentáciu, podľa ktorej sa účastník zmluvy relatívne neplatnej pre rozpor s cenovými predpismi môže dovoľávať relatívnej neplatnosti, iba ak je dobromyseľný v tom, že uzatvára platnú zmluvu, a o dôvode relatívnej neplatnosti by sa dozvedel až neskôr, viedlo by to k popretiu zásady, podľa ktorej cenové predpisy (ako všeobecne záväzné právne predpisy) sú známe každému, a teda že o dôvode neplatnosti pre rozpor s cenovými predpismi sa objektívne nemožno dozvedieť až neskôr, t. j. po uzavretí právneho úkonu. Pokiaľ všeobecné súdy tvrdia, že sťažovateľky mali možnosť obrátiť sa na súd so žalobou o uloženie splnenia kontraktnej povinnosti podľa § 29 ods. 8 zákona o vlastníctve bytov, mali pritom zohľadniť aj postavenie sťažovateľiek, ktoré pri riešení svojej bytovej otázky zvolili schodnejšie riešenie, čo im nemožno zazlievať, keďže po dlhoročných neúspešných pokusoch o kúpu bytov za regulované ceny chceli získať istotu v podobe vlastníckeho práva a až následne riešiť nerešpektovanie cenových predpisov zo strany žalovaného.

Sťažovateľky žiadajú vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 5 Co 75/2012 s tým, aby bol rozsudok z 27. marca 2012 zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Požadujú tiež náhradu trov konania vo výške 887,57 €.

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľky nepodali proti rozsudku krajského súdu č. k. 5 Co 75/2012-302 z 27. marca 2012 dovolanie. Rozsudok bol ich právnomu zástupcovi doručený 11. apríla 2012.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za neprípustnú.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa názoru sťažovateľiek všeobecné súdy, ktoré sa dôsledne nevysporiadali s ich argumentáciou a neponúkli im právne relevantné odpovede, im svojím postupom odňali právo na účinné uplatňovanie opravných prostriedkov. Popri namietanom nesprávnom výklade hmotnoprávneho ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka je práve uvedené sťažnostné tvrdenie (majúce procesnoprávny charakter) jadrom podanej sťažnosti.

Podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Za situácie, keď sťažovateľky namietajú, že postupom všeobecných súdov im bolo odňaté právo na účinné uplatňovanie opravných prostriedkov, mohli sa tieto brániť podaním dovolania proti rozsudku krajského súdu, pričom prípustnosť dovolania mohli odvíjať od ustanovenia § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa zistenia ústavného súdu však sťažovateľky dovolanie proti rozsudku krajského súdu nepodali. Možno preto dospieť k záveru, že sťažovateľky nevyčerpali možnosť podania dovolania ako účinného opravného prostriedku, hoci na to mali právo. Preto je sťažnosť neprípustná.

Napokon treba dodať, že sťažovateľky ani len netvrdili (tým menej preukázali), že dovolanie nepodali z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Ústavný súd preto nemal ani dôvod na prípadný postup v zmysle § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júla 2012